

Landsnet hf.
Gylfaflöt 9
112 REYKJAVÍK

Reykjavík, 4. mars 2015
Tilvísun: 2013040010/50.16
Verknúmer: 4123000

Efni: Í kjölfar úrskurðar úrskurðarnefndar raforkumála, 2/2013

Orkustofnun vísar til úrskurðar 2/2013 úrskurðarnefndar raforkumála, dags. 6. júní 2014 í máli Landsnets gegn Orkustofnun vegna ákvörðunar stofnunarinnar frá 20. desember 2012. Málið er tilkomið vegna ósamkomulags um það hvernig hækka hafi borið leyfða arðsemi fyrirtækisins á árunum 2006-2009.

Ágreiningurinn hefur því farið fyrir úrskurðarnefnd raforkumála áður og hafa úrskurðir nefndarinnar nr, 1/2009, 1/2011 og 1/2012 einnig lotið að ágreiningi þessum. Álit hvors aðilans um sig, þ.e. annars vegar Landsnets og hins vegar Orkustofnunar hefur ítrekað komið fram í málsmeðferðunum og því óhætt að telja óþarf að rekja það á ný.

Í úrskurðarorðunum er kveðið á um að Orkustofnun beri að yfirlara rekstur Landsnets fyrir árin 2006-2009 og kanni hvort raunhagræðing hafi náðst í rekstri fyrirtækisins á hverju ári fyrir sig. Þá beri að hækka arðsemisviðmið vegna flutnings til raforku til dreifiveitna í þrepum í samræmi við þá raunhagræðingu sem kann að hafa orðið. Þó megi hækkunin ekki fara fram úr sem nemur raunhagræðingu í rekstri og hækki ekki tekjumörkin.

Í niðurstöðukafla úrskurðarins segir að af lögskýringargögnum megi ráða að löggjafinn hafi haft af því áhyggjur að hið nýja fyrirkomulag, sem varð til við setningu raforkulaga nr. 65/2003, kynni að leiða til verulegrar hækkunar á raforkuverði vegna þess að gerð yrði arðsemiskrafa vegna starfssemi flutningsfyrirtækisins og dreifiveitna. Þá segir að ráða megi af lagaþróuninni og lögskýringargögnum að ætlun löggjafans hafi veirð að tryggja að svo yrði ekki og að arðsemisviðmiðið leiddi ekki til hækkunar á raforkuverði, a.m.k. sem minstrar. Úrskurðanefndin segir að ljóst sé hver tilgangur bráðabirgðaákvædis IX við raforkulög hafi verið, þ.e. að koma í veg fyrir hækkun raforkuverð og að ráðgert hafi verið að hagræðing myndi leiða til hækkunar á arðsemi án þess að kæmi til hækkunar á tekjumörkum. Hagræddu sérleyfisfyrirtækin í rekstri á gildistíma ákvæðisins gætu þau haldið þeim ávinnungi í formi aukinnar arðsemi. Þá segir enn fremur að hækkun á arðsemisviðmiðum mætti þó ekki leiða til hækkunar á tekjumörkum og þar með gefið tilefni til hækkunar á gjaldskrá. Í úrskurðinum kemur eining fram að sú hagræðingakrafa sem eftirlitsaðila bar að setja til að koma í veg fyrir hækkun tekjumarka sé frábrugðin þeirri hagræðingakröfu sem setja bar á grundvelli þágildandi 12. gr. laganna. Hagræðingarkröfu átti Orkustofnun því að setja á móti aukinni arðsemi fyrirtækisins og átti hún að miðast við eðlilegan kostnað að mati stofnunarinnar og að teknu tilliti til þeirrar þjónustu sem fyrirtækið veitir. Því beri stofnuninni að leggja mat á það hvað teljist eðlileg hagræðing í rekstri. Ljóst verður því að telja að Landsnet skuli njóta þeirrar hagræðingar að fullu ef raunhagræðing hefur náðst að gættum ákvæðum 9. mgr. 12. þágildandi raforkulaga um hámarksarðsemi. Rétt sé því að horfa á hvert ár tímabilinsins fyrir sig og hækka viðmið um arðsemi skref fyrir skref eftir því sem mögulegt sé innan þeirra marka sem raunveruleg hagræðing leyfi.

Af ofangreindu er ljóst að skv. niðurstöðum úrskurðarnefndarinnar hafi Orkustofnun borið annars vegar að hækka arðsemina yfir tímabilið og hins vegar að setja hagræðingarkröfu sem kæmi ekki að fullu á móti þeirri auknu arðsemi sem leyfð yrði. Með þessu móti nytji flutningsfyrirtækið þeirrar raunhagræðingar sem hafi orðið á tímabilinu. Til þess að hægt sé að auka þá leyfðu arðsemi sem flutningsfyrirtækinu hafi verið heimil án þess þó að hækka tekjumörkin telur Orkustofnun að líta verði svo á að ætlun löggjafans hafi staðið til þess að tekjumörk á hverja flutta einingu hafi ekki mátt hækka. Með aukningu á flutningi teljist þannig tekjumörkin ekki hækka per flutta einingu þótt krónutalan hækki. Eins og áður hefur komið fram bar Orkustofnun einnig að setja hagræðingarkröfu á móti hækkandi aukinni arðsemi á tímabilinu. Eðlilega hagræðingu í rekstri fyrir umrætt tímabil

telur Orkustofnun 2% með hliðsjón af þeirri þjónustu sem fyrirtækið veitir.

Orkustofnun hefur nú reiknað hvaða áhrif þetta hefur fyrir hvert ár fyrir sig á tímabilinu 2006-2009 miðað við árið 2005 sem viðmiðunarar. Við setningu laganna var ákveðið að árið 2005 skyldi leyfð arðsemi 50% og árið 2010 skyldi arðsemisviðmiðið hafa náð 100%.

Niðurstöður útreikninga hvers árs fyrir sig eru eftirfarandi:

Ár	Endurreiknuð hækjun á arðsemishlutfali	Arðsemi endurreiknuð	Markaðsvextir óverðtryggðra ríkisskuldabréf til 5 ára
2005	50,00%	3,80%	7,60%
2006	50,16%	4,25%	8,47%
2007	56,51%	5,31%	9,40%
2008	76,68%	7,82%	10,20%
2009	86,19%	7,15%	8,30%

Í ljósi þeirra niðurstaðna sem að framan greinir mun Orkustofnun endurreikna uppgjör tekjumarka fyrir árin 2006-2009. Endurreiknaðar uppsafnaðar ofteknar tekjur Landsnets verða því, fyrir árið 2009, 837 m.kr.

Virðingarfyllst
f. h. orkumálastjóra

Harpa Þórunn Pétursdóttir
lögfræðingur

Silja Rán Sigurðardóttir
verkfræðingur; PhD.